

fremkalde et friere Studium, er herligt; men jeg forstaaer virkelig heller ikke, hvorledes en Examinationscommission skulde kunne gøre Professorerne mere aandrige og mere istand til at erkjende det frie Studiums Betydning. Jeg kan ikke sige Andet efter den Erfaring, som jeg har høstet derom for lang Tid tilbage, end at jeg maatte tillægge mig selv Skylden, naar jeg ikke selv noksom har lagt Vind paa et friere Studium, og at det vilde ikke være udmærkede Mænds Skyld, hvoraf flere den Gang fandtes blandt Professorerne. Jeg vilde kunne fremdrage flere Navne, som vilde kunne overbevise om, at en Professor meget godt kan examinere, uden at det nødvendigt avler Bidkøftighed, eller det forhindrer det frie Studium. Det skulde glæde mig overordentligt, om den ærede Minister vilde ved sit Forslag — selv om det kostede en Deel, derpaa kommer det mig ikke an — fremkalde en heldig Begrændsning og et friere Studium. Men jeg har mine Tvivl. Jeg skal dernæst med Hensyn til Tilskuddet til Folkehøjskolerne i eet Punkt erklære mig uenig og i et andet Punkt enig med den ærede Minister. Naar den ærede Minister saaledes sagde, at Thinget havde beredvilligt antaget Forslaget om Commissionen med Hensyn til Almuehøjskolevæsenet, da tilstaaer jeg, at jeg ikke ret forstaaer, hvad Ministeren mener hermed. Der fremkom her i Thinget Forslag om en parlamentarisk Commission, en Commission, valgt af Thingets Medlemmer. Dette Forslag blev her noget haardt medtaget, og Ministeren var selv utilbøielig til at gaae ind paa den, men han antydede dog, at han muligvis selv vilde nedsætte en Commission, og Forslaget blev derpaa taget tilbage. Dette er Alt, hvad jeg veed, der er foregaaet i denne Sag her i Thinget; der er ikke af Thinget blevet taget nogen Beslutning i denne Sag. Ministerens Tanke om at nedsætte en Commission, en Regjeringscommission, har aldeles ikke endnu foreligget til Afstemning. Det skulde glæde mig overordentligt, om den ærede Minister vilde see Frugterne af dette Arbejde; jeg troer, at det hører til den Klasse af colossale Arbejder, der vanskeligt bærer store Frugter, men de kunne imidlertid muligvis

komme. Jeg skal derfor ikke lade mig afholde fra at stemme for det Forslag, som er fremkommet fra de ærede Medlemmer, af den Grund; jeg troer i alt Fald ikke, at en saadan Commissions Arbejde vil give noget væsentligt Udbytte med Hensyn til Betragtningen af Højskolerne. Der er derimod et andet Punkt, hvort jeg kan erklære mig fuldstændigt enig med den høitærede Minister. Jeg troer, han har fuldkommen rigtig betegnet Spørgsmaalet, ved at sige, at Duffen af Højskolerne vil gaae bort, at den friere Stilling, de i det Hele taget indtage, vil paavirkes, dersom vi vedblivende give disse Bevillinger. Jeg skal ikke komme ind paa den interessante og meget udførlige Discussion om disse Skolers Virksomhed. Jeg er vis paa, at flere af dem have gaaet overordentlig meget; men jeg troer, at der er andre, hvis Nytte er mere tvivlsom. Det viser sig her som i andre Tilfælde, at det kommer an paa den ledende Personlighed; er det en dygtig og begavet Mand, saa vil Skolen kunne stifte megen Nytte. Vi kunne allerede i dette Thing see Frugten af disse Skolers Virksomhed, idet flere af disse Skolers Elever have Sæde her. Derfor skal jeg paa ingen Maade undervurdere dem. Men det forekommer mig rigtig nok fuldkommen sandt, hvad det ærede Medlem for Svendborg Amts 5te Valgkreds (Høghusbro) fremhævede med saa stor Styrke, at det er deres friere Stilling, deres Frihed for at være under Control fra Statens Side, der hidtil har givet dem deres Præg, men jeg forstaaer ikke, hvorledes det er muligt for Nøgledagen det ene Aar efter det andet at bevilge ikke ganske ubetydelige Beløb til disse Skoler uden at fordre, at Regjeringen skal udøve Control med dem. At vi, netop paa samme Tid som disse Skoler bevare deres frie Stilling, Aar for Aar vedblive at bevilge Summer til dem, seer jeg ikke godt kan gaae an. Hvis man vil gaae frem paa denne Maade, saa skal man stille sig anderledes lige over for disse Skoler. Skjøndt jeg derfor kunde ønske, at disse Skoler blive støttede, saa ønsker jeg det dog ikke paa den foreslaaede Maade. Hvis jeg ikke har opfattet det urigtigt, vil netop ogsaa Forslaget under 34 b have de